

כלימוד סוגיא, חיוב גמור שמוטל עליו, אבוי אם לא יקיימו.

“זה אותו ר’ שמואל? או שזה פשוט יהודי מרומם במדרגות שלא הכרת ולא דמיית ולא העלית על דעתך?” - שאלתי את עצמי, ואף השבתי וסיכמתי: - “לא, פשוט לא הכרת אותו, וחבל, איזה הפסד, אילו ידעת שכל מי שחווה תפילת שבת במחיצתו יוצא אדם אחר, בוער באש השבת, הלא היית משתדל בכל כוחך ללכת להתפלל במחיצתו, גם להבעיר את הלב בלהבת השבת וגם כדי לרומם את התפילות שלך”.

אוי חבל, כמה חבל, שלא ידעת כל זאת בחייו. - כאבתי לעצמי. **כמה** מועזתה היא העובדה שהיית צריך לעבור כזו לויה נוראה, כזה אסון, כדי לגלות את ר’ שמואל. - סיכמתי לעצמי ולידידי שהטו אוזן לרגשותיי.

ומאז צמוד אני להספדים ולסיפורים, לא מפסיק להאזין ולא שבע משמוע. כל תיאור וכל סיפור משנה לי את ההסתכלות על החיים, את הגישה לתורה, את הגישה לתפילה, כל סיפור-תיאור מרומם לי את המוח לפסגות חדשות, כאלו שלא תיארתי לעצמי מעודי שיתכן כזאת.

אודה ואבוש, התרגלתי לרעיון שכל סיפור מפתיע מזווית אחרת, עד כדי כך שאני מצפה להפתעות הללו... וכל חיותי בזמן האחרון נובעת מגלוי סיפורים חדשים וזוויות הסתכלות חדשות על כל מה שהכרת.

אלא שגם בזה גופא ישנם הפתעות, זה אולי ארוך, אבל אגול בפניכם הקוראים היקרים את הפתעות ההפתעות, כנ”פ מבחינתי, עד שכל כולי “נתפסת” לסיפור-תיאור שלפנינו ואני חושב עליו בלי סוף וחי אותו, ומספר אותו לכל מי שנקלע למחיצתי, בין אם ירצה בין אם לא.

ה. ה.

היה זה בהספד שהתקיים בישיבת פוניבז, ההספד של הגאון רבי יוסף פטרוף שליט”א, הספד שהדהים את העולם, הוא דיבר שם על “תורה דיליה”, התורה היא שלך! הספד שלם שכל מילה היא יסודות גדולים אותם צריכים ללמוד בעיון ולהשיב אל הלב.

בתוך הדברים הנפלאים שמת לי לב לדבר חדש שלא ידעתי עד הנה, אעתיק את דבריו הקשורים לאותו ענין: “תמיד היה אומר ר’ וחי בהם - לחיות את החיים האמיתיים” הוא חי את זה ככה, שיש חיים האמיתיים ומהצד השני לא עומד חיים של שקר אלא חיים של כלום, זה לא חיים, זה כלום, החיים היה דברי תורה, עוד פעם לקרא את הגמרא עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם, לא רק להגיע לחידושים לא כדי לבנות מערכות אלא פשוט את הגמרא עוד פעם ועוד פעם, שופר שנשדק... לארכו... לרחבו... דעת רש”י... דעת תוס’... מה הוא אומר... מה הוא אומר... זה יכול היה להיות עשרות לפעמים עשרות פעמים, עוד פעם ועוד פעם, פשוט לחזור פעם אחר פעם, מה רש”י אומר... מה התוס’ אומר... מה ההר”א... מה המסקנא... לא רק בשביל תכלית להגיע לחידוש אלא בשביל לדעת פשוט מה רש”י אומר... מה כתוב בגמרא... כמו שהגמרא אומרת “חביבה כשעה ראשונה” הוא היה תמיד מזכיר גם את ההוא מתנפל עליה והתורה מתנפלת עליו... הוא כל כך חי את זה. הוא אמר לי לפני כמה שנים שההרגשה שלו שגם אם הוא לא היה לומד עד היום כלום, אפילו לא היה יודע כלום, יש לו את החשק להתחיל הכל מחדש, להתחיל ללמוד מא-ב להתחיל לבנות, להתחיל ללמוד, להקיף את התורה. היה ממשיך בדברי תורה, כל דבר הוא משמש ופושפש פעם ועוד פעם ועוד פעם, וכל זמן שאדם ממשיך מוצא בהם טעם, זה לחיות את הדברים, לקרב את זה ללב, תורה דיליה...”

בהמשך הדברים מספר הגר”י פטרוף שליט”א: הוא היה אומר לי, על הגמרא בתחילת “מאמתי” שזה ה”ברכי נפשי” של התורה שבעל פה, כמה נפלא, איזה ברכי נפשי זה, היה לו טעם באמר אבי! באמר רבא!... מתרפקת על דודה היה אצלו כל כך מוחשי הוא מתנפל על התורה והתורה מתנפלת עליו, הוא הרגיש איך שהתורה מתנפלת עליו הוא חי את זה ממש...

כששמעתי את הדברים הנפלאים הללו שהיו המשך להספדו בלוייה, גיליתי כאן התחלה של דבר חדש עבורי אותו לא ידעתי עד הנה. ר’ שמואל היה מסוגל לקחת כמה מילים של גמרא, של משנה, ופשוט לחזור על זה עשרות פעמים, להפסיק אחר פעם אחר פעם, כפשוטם, לפני החידושים והמערכות והעמוקות, העמוקות, לקחת את הגמרא כפשוטה ולהתרפק עליה באהבה גדולה, הוא מתנפל עליה והיא מתנפלת עליו...

ז. ז.

עדיין לא הפנמתי מה זה אומר לי באופן אישי... **שמעתי** שיש כאן “דרגה” ויכולת של לימוד פעם אחר פעם דברי הגמרא כפשוטם. גם לא שיערתי עד היכן הדברים מגיעים חשבתי שזה היה קורה לפעמים, אולי פעמים רבות, אבל אז האזנתי להספדו של הגאון רבי אליהו ווינר שליט”א שנאמר בישיבת מעלות התורה, ואז בתוך הדברים אני שומע שהענין הזה של החזרה פעם אחר פעם על מילות המשנה והגמרא כפשוטם היה מחזה יומיומי, כך זה היה חוזר ונשנה מידי יום.

רבי אליהו ווינר למד עימו את הארבע דפים הראשונים של כירה במשך שנה וחצי, הסוגיות העמוקות והקשות. הלימוד היה בזמן סדר שלישי לאורך הלילה. סדר הלילה אצל רבינו התמשך בין חמש לתשע שעות, יש שהוא היה נופל על משמרתו בשעה שתיים בלילה ויש שהוא היה לומד עד אור הבוקר. רבי אליהו ווינר תיאר איך שבשבתם בלילה הוא היה מחכה לנמנום כדי שיוכל לקיים בעצמו ענין תינוק הבורח מבית הספר כדי ללכת לישון, ואילו רבינו היה ממשיך עד הבוקר ושואל למחרת לאן נעלמת באמצע?

הסדר היה מתחיל כך: לא משנה באיזה שלבים בסוגיא בעומקה היו אוחזים, הרבע שעה הראשונה הייתה מתחילה מהמשנה, דברי המשנה כפשוטם, “כירה שהסיקוק בקש ובגבא”, בהתלהבות באש סוערת, ועוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, המשנה כמות שהיא: “כירה שהסיקוק בקש ובגבא נותנים עליה תבשיל, בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר”, ועוד פעם “כירה שהסיקוק בקש ובגבא, מה זה קש? מה זה גבא? אומר רש”י קש זנבות הישבוילין, גבא הנגבב מן השדה”, ועוד פעם: “כירה שהסיקוק בקש ובגבא נותנים עליה תבשיל, מה זה קש וגבא? הסיקה חלשה” ועוד פעם בהתלהבות הולכת וגוברת: כירה שהסיקוק בקש ובגבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים

מכתב מרומם ומפעים מיוחד לחג השבועות - חג מתן תורתנו, שהתקבל במערכת הגליון מאחד מחברי המערכת, ובו תיאור נורא הוד ממהלך תורתו של רבינו הגדול מרן ראש הישיבה זצוקללה”ה, יחד עם מסר מפעים ומחייב לדורות. [לא נגענו, רק הוספנו חלוקה לפי אותיות, למען ירוץ בו הקורא]

א. א.

אמר הכותב: ברצוני לחלוק עם כלל קוראי “רוממות” חויה נפלאה ועצומה, שהעניקה חזקת גדול וחוללה מהפכה בקרב בני תורה רבים. לא זכיתי ללמוד תורה ממש מפי רבינו מרן ראש הישיבה זצוק”ל, ועל אף שזכיתי הרבה לראות את זיו פניו, בילדותי ובצעירותי, בבחורות ובשנות אברכות, לא נמנית על תלמידיו.

אך כמו רבים שאבתי חזקת מדברות הקודש שנשא רבינו הגדול זצוק”ל במעמדות הגדולים והנשגבים בו התאספו רבבות אלפי ישראל לשתות בצמא את טללי התחיה שהרעיק עלינו. כמו רבים לקראתי בשקיקה כל דיבור של חזקת יציא מפיו והתפרסם ברבים.

איי, מי לא מכיר, תתפוס היום ילדים בני תשע, והם יחזרו לך אפילו באמצע הלילה, על ה”אורח חיים למעלה למשכיל למען סור מן שואל מטה” עם הפשט של הגאון, שרבינו הגדול חזר על זה פעם אחר פעם, עד שזה חדר ללב עמוק עמוק, והפך לחלק מאיתנו.

איי, מי לא מכיר את המעשה עם הטשיבינער רב שנהיה חיור כסיד ההיכל כששמע שהולכים לגעת ב”לב” של כלל ישראל!?

איי, מי לא יודע מה זה נקרא “אני בינה לי גבורה”!

והעיקר, איך שייך לשכוח, את ה”אתה בחרתנו”?

איך שייך לשכוח את ה”בכל יום יהיו בעיניך כחדשים” “אשר אנכי מצוך היום”! **היום**, קיבלנו את התורה, היום ראינו את הקולות והברקים, היום, היום, נו אז אם קיבלנו את התורה היום, איך שייך לחשוב על חולשות ועל בדיעבד?

רבינו החדיר לנו את העניינים האלו בעצמות! פעם ועוד פעם ועוד פעם!

ב. ב.

ובאותו מוצאי שבת מזעזע, שנת הגענתו הבשורה המרה על הסתלקותו הפתאומית, וכולנו בכינו שעות רבות מאין הפוגות ולא האמנו שיתכן כזאת בעולם, שאכן המציאות הנוראה היא כזאת.

ולמחרת בעת הלוייה הנוראה, יחד עם הבכיות המזעזעות שבקעו מפני כל, ולא אאריך, או אז באמצע ההספדים, נכון יותר בהספדו של הגאון רבי יוסף פטרוף שליט”א מבעד למסך הדמעות האינסופיות, שזלגו כמים, פתע חילחלה בי הבנה איומה.

היה זה כשזעק רבי יוסף בקול מר: “מתרפקת על דודה - מתרפקת על דודה, אמר אבי אמר אבי”, אז חלף בי זעזוע אדיר מאין כמוהו, הבנתי שלא זו בלבד שאיבדנו אבידה שאין לה תיאור ושיעור בעולם, כי אם התבררה לי מציאות פשוטה ומפחידה עד מאוד, לאמר: לא הכרנוהו! מתגלה כאן רבי שמואל חדש! שלא ידעת מיהו, ושלא הכרת מעולם.

וככל שחלפו הרגעים ונשמעו ההספדים ונשמעו הסיפורים מפני התלמידים התבררה המציאות המזעזעת הזאת אשר היא מכה בי בכל עוז ותוקף: פשוט לא הכרת את ר’ שמואל, ולא ידעת מיהו. מה שחשבת עליו במשך כל ימי חייך, הערכת אותו והערצת אותו עד בלי דם, היה עם השגות מוגבלות, קטנות וקטנטנות, השגות של ילד קטן מהגן, המהיך לעצמא את דמותו של אחד האבות הקדושים וחושב שגדלותם הסתכמה בכך שהאבות הקדושים אף פעם לא שכחו לברך על המחיה. וכדו’.

ממש צמצום המוחין.

ג. ג.

העובדה הזאת הגבירה את תחושת האבדן הבלתי נתפסת. “מה” - אמרתי לעצמי - “היה כאן יהודי גדול, ראית אותו פעמים רבות, ראית אפילו את התמדתו הנוראה, גם את זה ראית, וחשבת שכל הענין שלו מתחיל ונגמר בזה שהוא מתמיד גדול שלא ישן בלילות, זה ההבנה שלך בר’ שמואל? לא ידעת שהייתה כזאת מציאות שהיה מפחיד להיות עם הארץ לידו, לא לדעת משנה מפורשת או פסוק מפורש, וכל מי שזכה להיות מקורב במידה כזו או אחרת, היה פשוט רועד מפחד שמא יתפס במשהו שהוא לא יודע ואז הוא יתבייש, בושה שעדיף להקבר באדמה ולא להתפס בטעות. האם ידעת שאותו ר’ שמואל שראית אותו רבות הייתה מציאות כזאת בסביבתו שהיה פשוט פחד להיות עם הארץ לידו, וכך הוא הצליח לגדל דורות של תלמידי חכמים עצומים השולטים במרכות ועד עוקצין? הלא אם ידעת כך בחייו, כל ההסתכלות שלך הייתה משתנה לחלוטין! היית מקבל את דבריו בדרגת השתוקקות אחרת לגמרי”.

”ידוע ידעת וזה היה מפורסם ומדובר בפי כל, כי רבינו הגדול כל רז לא אינס ליה, ענק בנגלה ובנסתר” - אמרתי לעצמי - “אך, הכי ידעת שכל שיעור כללי היה מעין מעמד הר סיני, ושואפן לימודו היה בעיון נורא כזה עד שהיה מסוגל ללמוד רמב”ן אחד או רשב”א אינספור פעמים ועד שלא ‘הרגיש’ את הרמב”ן איך שהוא מתיישב בכל רמ”ח איבריו וש”ה גידיו לא נח ולא שקט”.

”הכי ידעת זאת?”

”הלא סיפורים כאלו, לא שמעת מעולם, אלו סיפורים מפתיעים שלא סופרו לך מעולם, הלא אילו ידעת זאת, היית מתייחס אחרת ללימודי דברי רבותינו הראשונים שדבריהם כחלי אש, והיית מתייחס לזיוק סבורות לכאן ולכאן ולהתייחס לכל סברא ברצינות, ולא לעזוב שום לשון של ראשון עד שלא יתברר ויתלבן עד עומק השיטת”.

וכך בכל סיפור ותיאור מתגלה דמות חדשה, וכל סיפור ותיאור מחולל בך מהפכה מן הקצה אל הקצה בכל ההסתכלות שלך על אותו הענין.

ד. ד.

”הסיפורים על החסד ועל האלמנות והיתומים, ידועים היו בחייו, אבל ההסתכלות שלו על זה, היא הרי תובעת באופן נורא, מתברר שזה לא בא מ”לב רחום” או מרצונו להיות “גוטער מענטש” איש טוב ומטיב”, אצלו זה היה שקול

שמואל

לא יתן, עד שיגרף או עד שיתן את האפר, מה זה גפת? ומה זה עצים? ואז עוד פעם: כירה שהסיקה בקש ובגבבא... ואז התחילו

תנועות הידיים, רבנו משפשף את ידיו בתענוג עילאי ובהתלהבות לא רגילה, ההתלהבות עולה וגואה לגבהים, "כירה שהסיקה בקש ובגבבא", רבנו מתלהב ממילות המשנה, כבר חוזר בפעם העשרים על המשנה כפשוטה, וההתלהבות גואה והולכת, תנועות ההתלהבות היו נראות אולי אפילו קצת לא מקובלות, כמו שנראה אדם שמתלהב, לא בדיוק לפי החוקים המקובלים והמראות הרגילים, ההתלהבות גוברת והולכת, שפשופי הידיים והתענוגים הרוחניים עולים גבוה מעל גבוה: "כירה שהסיקה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים..." ועוד פעם "כירה שהסיקה בקש ובגבבא", זה כבר מגיע לארבעים פעמים, ותנועות ההתלהבות הולכות וגוברות, איזה תשוקה! איזה דבקות!

פסוק

לא היה זה מחזה חד פעמי, זה היה יום יום, במשך שנה וחצי שלמדנו את הארבע דפים הראשונים של כירה, כל יום היה מתחיל הסדר כך, ארבעים חמישים פעמים רבנו תופס את מילות המשנה: "כירה שהסיקה בקש ובגבבא" וחוזר על זה כפשוטו, ומתלהב ומתרגש וההתלהבות גואה והולכת, יחד עם התנועות (כאמור, לאו דווקא מקובלות ורגילות בעיני בני אדם).

לילה לילה, מבלי לדלג אף פעם, לילה לילה, הרבע שעה הראשונה מוקדשת להתלהבות ולתשוקה ולדבקות מעצם מילות המשנה כמות שהם.

רק אחרי "סדר המתרפקת על דודה" נפנה לעמקות הנוראה, לחזור ולבחון בעומק נוסף את הסברות ואת דברי הראשונים על בורים.

זה היה תחילת הסדר של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל. שמעתי את התיאור בהספד, וחפצתי לחוות את המעמד עד תומו, ואז ביקשתי באופן אישי מהגאון רבי אליהו ווינר שליט"א שיתאר לי את התנועות, שימחיש לי את מעמד תחילת הסדר שחזר ונשנה כל לילה.

רבי אליהו ווינר: "איך אתאר לך את התנועות, אתה רוצה שאצייר לך את השפשופי ידיים ואת ההתלהבות האדירה, תתאר לעצמך ילד קטן, פעוט, שרוצה איזה ממתק, והוא מפעיל את כל הכוח שלו כדי לקבל את הממתק בוכה ורוקע בידיו וברגליו, עד שהוריו נכנעים ונותנים לו את הממתק, איך נראה התינוק באותו רגע שהוא מקבל את הממתק?

כך בדיוק נראה הראש ישיבה! התנועות האלו בדיוק זה מה שהוא היה עושה כשהוא היה חוזר פעם אחר פעם על "כירה שהסיקה בקש ובגבבא"!

ואני הקטן עומד מאז ומנסה לצייר במוחי ובדמיוני, איך רבנו משפשף את הידיים ואיזה תנועות של התלהבות, צהלה ושמחה, תשוקה ודבקות, כשהוא חוזר בפעם הארבעים על המילים "כירה שהסיקה בקש ובגבבא", ממשמש ומוצא טעם, מוצץ את המתיקות מן המילים של המשנה כפשוטו, בטרם פונה לסדר בין חמש לתשע שעות בעומק השיטות של "כירה".

חבל שלא ידעתי על כך בחייו, חבל שלא ידעתי על הענין הזה, חבל, אילו ידעתי הייתי עולה אפילו רק פעם אחת ל"מעלות" ומסתכל על רבנו ורואה את המחזה ואת התנועות של "מתרפקת על דודה" שמא הייתה נדבכת בי מעט אהבת תורה והיה זה שכרי.

פסוק

אז זהו הסיפור.

תודו לי שהוא מפתיע, שעוד לא שמעתי מעודי כזה תיאור. בעצם כן שמעתי, יש סיפור על מרן החזון איש שהיה חוזר חצי שנה על המשנה "ששה מעלות במקוואות" עד שכל ילדי משפחת גריינימן בוילנא, אפילו פעוטות, ידעו לחזור על המשנה.

ומאז ועד עתה לא שמעתי כזה סיפור, על כל פנים לא שמעתי על מי שהיה מתחיל כך את הסדר שלו מידי יום ביומו ומידי לילה בלילו, לילה לילה בלי לוותר, ארבעים חמישים פעמים רק את המשנה לפני שממשיכים את העמקות של הסוגיא אותה לומדים זה שנה ומחצה.

חשבתי שזה היה רק עם רבי אליהו ווינר, אבל ככל שאני שומע יותר סיפורים, התיאור הזה חוזר על עצמו אצל חבורות שונות, כולם מתארים את ה"כניסה" לסדר באופן כזה.

שמעתי הספד של הרה"ג מנחם נובורוצקי שליט"א שהיה לו קביעות לטייל עם רבנו בשתיים בלילה ובמהלך הטיול היו לומדים פרק "כל הכלים" וגם הוא מתאר את תחילת הסדר עם ההתרפקות על המילים "כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן אע"פ שנתפרקו..." פעם אחר פעם, בהתלהבות בהתרפקות בתנועות ההם.

בעוד ועוד הספדים שמעתי את התיאור הזה חוזר על עצמו, עד שהבנתי שזה היה דבר פשוט ורגיל אצל רבנו. כך היה נוהג תמיד, גם הגאון רבי יוסף פטרופ שליט"א שהיה לומד עימו סוגיות בטהרות אחר הצהרים מתאר את תחילת הלימוד באופן כזה.

אז זהו הסיפור. מפתיע מכל כיוון, עכשיו צריך פשוט בזה, צריך להבין מה קרה שם בדיוק? למה רבנו הראש ישיבה היה מתחיל ככה כל סדר?

אם הסיפור הוא אחד, אז הפירושים והפשטים בסיפור הזה הם כפטיש יפוצץ סלע, שבעים פירושים, וכולם אמת ויציב והכל נכון שריר וקיים, כל אחד מהם מנחה עוד עומק בהנהגה הזאת. כדי להגיע לעומק האמיתי זה צריך להיות ר' שמואל בעצמו, צריך את הלב הענק והעצום שלו, צריך להיות הוא בעצמו כדי להבין ולחוש עד לעומק למה נהג כך.

אבל אנחנו נתחיל.

פסוק

את הפשט של הגאון רבי יוסף פטרופ שליט"א כבר שמענו, רבנו פשוט התפעל עד עומק נשמתו מהמילים של המשנה, איך הוא התבטא על "מאימתי" שזה ה"ברכי נפשי" של התורה שבעל פה.

איך נראה ה"ברכי נפשי" של התורה שבעל פה? כמו שנראה ה"ברכי נפשי" בעצמו, מלא התפעלות, מלא התלהבות מלא התרגשות.

הנה תלמידו הגאון רבי שלום יוסף גלבר שליט"א מסביר עם הסיפור הזה, את פשר התופעה המדהימה, איך לא שכח רבנו דבר אחד מתלמודו, הלא לא היה שום דבר שנעדר מזכרונו וידיעתו, ואפשר לספר כאן אלף סיפורים ולא לסיים, על ידיעתו וזכרונו המבהיל.

הנה דבריו של הגאון רבי שלום יוסף גלבר שליט"א: סיפר אחד שלמד איתו חבורתא מסכת אהלות, בסדר טהרות יש את ה"ש"ו! היה יכול לחזור על ר"ש אחד חמישים פעמים ויותר בלי גוזמא, וכל יום היה מחדש היה מתחיל ללמוד איתו עוד פעם כאילו זה הפעם הראשונה, מילה, מילה, לומד ולומד ולומד פעם אחר פעם כאילו שזה הפעם ראשונה שהוא נפגש עם המשנה הזאת. ולמחרת שוב מתחיל ללמוד בלי גוזמא חמישים פעמים את המשנה...

מה הפשט בזה? איך מגיעים לזה?

הפשט הוא שהתורה נהייתה עצם מעצמי ובשר מבשרו, ולכן הוא לא שכח כלום מתלמודו, אומרים "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני", כשם שהאדם אינו שוכח את יד ימינו כך לא נשכח את ירושלים, אף אחד לא שוכח את יד ימינו, אף אחד לא שוכח את הבשר שלו, את אחד מאבריו, זה הוא! זה הוא! בעצמו! זה עצמו! ומה שהוא חלק מעצמו לא שוכחים אף פעם.

זה הפשט של הגאון רבי שלום יוסף גלבר שליט"א. ואילו הגאון רבי אליהו ווינר שליט"א הסביר פשוט נוסף: הראש ישיבה היה חוזר בלי סוף על לשון הרמב"ם בפירוש המשניות "אמר ה'". כך מתייחסים למשנה: אמר ה'!

זה הפשט, לפני שמתחילים לעמול בתורה צריך לדעת לפני מי עתה עמל ויגע. לפני שמתחילים ללמוד מתחברים לשורשו להקב"ה! ל"אמר ה'!" ואיך מתחברים להקב"ה? איך מתחברים לשורש? השורש זה המשנה בעצמה! זה דבר הקב"ה! המשנה היא "אמר ה'!" מתחילים מהשורש! "כירה שהסיקה בקש ובגבבא", זה השורש! על זה חוזרים פעם אחר פעם, בהתלהבות, בתשוקה, בדבקותו רק אחרי ארבעים וחמישים פעמים מתחילים להכנס לעומק העיון! רק אחר כך מתחילים את הסדר בן התשע שעות של הלילה! זה הפשט של הגאון רבי אליהו ווינר שליט"א.

פסוק

יש עוד הרבה הרגשים והארות כל אחד מזוית אחרת! אבל מורי ורבותי, לי הקטן, שלא זכיתי ללמוד אצל ר' שמואל, ואני לא מגיע לקרסולי הקרסוליים של קטן קטני תלמידיו, ולכן לא צריך בכלל להתייחס לפשטים שלי, אבל מה אעשה ואני יש לי כאן איזה הרגש והבנה משלי! אז אל תתייחסו, רק אם זה ימצא חן בעיניכם! אם לא, לא אמרתי כלום!

אני חושב כך!

כשמתחילים סדר של חמש שעות עד תשע שעות, או אפילו סדר קצר, מעבר לעומק וליגיעה ומה שקרע ר' שמואל חתיכות מבשרו ומנפשו כדי להבין עוד פעם את הלשון של הרמב"ן ולראות אם הסברא באמת באמת כתובה כך, שזה לב ליבו של ה"סדר", יש כאן משהו נפלא! יש כאן "מפגש" עם התורה!

ר' שמואל, שעסק עד עתה בתפילה, מתחיל סדר והולך להפגש עם התורה.

המפגש עם התורה, עצם המפגש, הוא מרגש מאוד! לא כך?

למי שיש בלבו אהבת תורה עוצמתית כל כך כמו שהיה לר' שמואל, זהו מפגש מרגש עד מאוד, הנה, מתחילים עכשיו ללמוד סדר שלם.

ולמפגש של "מתרפקת על דודה" יש צורה ויש מראה! המראה הוא ההתרפקות על עצם המפגש עם התורה, על עצם המילים "כירה שהסיקה בקש ובגבבא"!

פעם ועוד הפעם, בתשוקה ובדבקות! תוך שאיבת הנאה עצומה מעצם המילים של התורה, מה"כירה שהסיקה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל" עוד לפני ההנאה העוצמית מהגיעה ומהסברות ומהירידה לעומק, יש את המפגש עם עצם הדבר!

איך הגדיר את זה רבי אליהו ווינר? כמו פעוט שעובד קשה כדי לקבל ממתק, ולבסוף הוא מקבל את זה, כך בדיוק היו נראים התנועות של ר' שמואל כשהוא נפגש מידי לילה בלילה עם "כירה" בטויו של מתרפקת על דודה, אינו שכלי כל כך, ואין לו מראה של מי שעוסק במושכלות, מתרפקת על דודה זה רגשי, ולהתפרצות של גרשות יש מראה משלו, כמו התנועות של ר' שמואל בשעה שנפגש עם "כירה שהסיקה בקש ובגבבא". כמו תינוק שנפגש עם ממתק.

אז בתחילת הסדר, במפגש המרגש, יש שפשופי ידיים, יש תנועות של התלהבות, וההתלהבות הולכת וגואה הולכת וגוברת, כמו כל מפגש מרגש, ומרגע לרגע ההתלהבות גוברת, והתנועות החיצוניות בהתאם, וכך לוקחים את מילות המשנה הפשוטה: "כירה שהסיקה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרף או עד שיתן את האפר" או "כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן" ומוציא את המתיקות של זה, ממשמש בהם פעם ועוד פעם וככל שמשמש בהם מוצא בהם יותר טעם, מתרפקים על זה, הוא מתנפל על התורה והתורה מתנפלת עליו, ואחרי שלשים פעמים ההתלהבות רק גוברת והולכת.

מפגש של התרפקות לכל דבר וענין, ככל משפטו וחוקתו, זה היה המפגש של ר' שמואל עם התורה בכל תחילת סדר, ארבעים וחמישים פעמים מוצצים את לשון המשנה כמות שהיא ומתרפקים על המילים של המשנה כמות שהם.

עד כאן הפשטים וההבנות, יבא כל אחד ויתעמק בסיפור הזה ויגיע לעומק לפנים מעומק בענין המופלא הזה.

פסוק

עכשיו להשלכות מעשיות של הסיפור - תיאור. **תגידו לי!** זה לא מהפכני הסיפור הזה? זה לא משדד לכם מערכות במוח הסיפור הזה?

הסיפור הזה הרי משנה לחלוטין את ה"גישה" ללימוד התורה הקדושה! לא כך? **ובכן** לקחתי על עצמי להפיץ את הסיפור הזה בכל הדרכים העומדות לרשותי (ומסיבה זו יגעתי לעלות על הכתב ולשלוח למערכת "זומומות" כדי לזכות את הרבים ככל האפשר ולהביא את המהפכה הזאת לכמה שיותר לומדי לזרה).

כל חבר או ידיד שפגשתי, נאלץ לשמוע ואפילו לראות חיקוי מעין דמעין של התנועות שליוו את סדר ההתרפקות על התורה! **והתגובות** מדהימות.

רבינו הגדול מרן ראש הישיבה

אצל המלאכים שהם "גבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ" (תהילים קג,כ), וכפי שהקב"ה אמר מִי גִילָה רִזֹּה לִבִּי דָבָר שְׁמַלְאֲכִי הַשֵּׁת מִשְׁתַּמְשִׁים בּוֹ (שבת פח,א).

אבל בשעת מתן תורה ישראל נתעלו ואמרו 'נעשה' שהוא העיקר, ואחרי ה'נעשה' יש את ה'נשמע'. ולכן אנו אומרים 'כן תחנונו ותלמדנו', שגם בזמן הזה אנו מבקשים שנזכה להגיע לאותה דרגה גבוהה זו של אבותינו. ובבאמת נזכה לזה שהקב"ה ילמדנו את דברי התורה, משום שיש מתן תורה תמיד בכל יום.

ועכשיו זהו זמן של 'נעשה', וכלשון ה"נפש החיים" (ש"ד פל"ג) נצטוונו באזהרה נוראה מפיו יתברך לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךְ והגית בו יומם ולילה. ופסוק זה נאמר ליהושע בן נון שעליו כבר נאמר שהוא "נֶצֶר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל", וק"ו שעלינו זו אזהרה נוראה...

וצריך להזהר שזה לא ישאר התעוררות גרידא, וה'נעשה' לא יהיה רק לפני קבלת התורה, אלא ישאר בגדר 'נעשה' גם לאחר קבלת התורה. שפעמים שהתעוררות זה מתנה מלמעלה ולא ממעשה האדם, ולכן צריך לשמור את ההתעוררות הזו.

וצריך לזכור כי אף שעכשיו הכל נראה בסדר, אבל החכמה היא איך נראה המוצאי שבת, מוצאי יום הכפורים, מוצאי שבועות, וכל אחד יודע בעצמו איך זה נראה... אך צריך להיות "קול גדול וְלֹא יָסָף" שלא יפסק קבלת התורה! ושהכל יקויים למעשה, באהבה וביראה ובשמחה, לטוב לנו כל הימים, כי זה כל האדם, זה הכל!

"קול גדול וְלֹא יָסָף"

"אנחנו עדיין בתוקף היום הקדוש של מתן תורה שיש אומרים כפי שכתב המג"א שזה היה היום ממש [ז' סיון]. היום שבו ניתנה התורה, במעמד הר סיני. זהו הזמן שנשמע בו ה"קול גדול וְלֹא יָסָף", זמן של היום הזה נהיית לעם, המעמד הנורא שהיה בבריאה.

התורה הקדושה מאריכה בחיוב שמוטל עלינו לעולם, שלא לשכוח את היום הנורא הזה. ומסתמא אילו היינו חיים תמיד כמו שהתורה מצווה עלינו, עם הזכרון של המעמד הגדול מעמד הר סיני, זה עצמו היה דוחה את כל הדברים האחרים.

... אנחנו נמצאים בזמן שהוא עת צרה גדולה, צרה שלא היתה כזאת. ולולא שכבר נודענו על זה מחכמי האמת חכמי ישראל הקדושים, חז"ל שדיברו ברוח קדשם על הגלות האחרון של ה'ערב רב', הרי שלא היינו יודעים מה עשה ד' לנו. וכבר הזכרנו כמה פעמים את דברי הגר"א על ה'ערב רב', שמבאר כי ה'ערב רב' היה שורשם כבר מתחילת הבריאה, ומשה רבינו רצה לקרב אותם, ועל זה נאמר "לֶךְ רֵד כִּי שָׁתַת עֶמְקָךְ". ויש אתפשטותיה דמשה בכל דרא, אך יש לשון הגר"א שיש דור שלא

3. כמה פעמים הזכיר מרן רבינו זיע"א: לומדים כאן בישיבה שבועות, שצריך את ה'רציפות': וצריך שיהא רציפות גם בימי שיש ושבת, כיון שבלי זה אין כמעט סיכוי להצלחה, וגם אחרי זה צריך סייעתא דשמיא, אבל "טוב לִגְבֹר כִּי יֵשֶׁא עַל בְּנֵי עֲדֵיךָ".
4. מעמד חזיון 'איסרו חג' שבועות תשע"ז

'אנו נמצאים כבר ממש ערב היום הגדול - חג השבועות, ובאמת עכשיו זהו זמן של 'מעשיו מרובים מחכמתו'. ובשביל ההכנה הראויה ניתנו לנו ימי הספירה, אך עכשיו כבר הגיע הזמן של ה'נעשה'.

ומאמר חז"ל (עבודה זרה ג,א) 'מי שטרם בערב שבת הוא יאכל בשבת' מדבר על כל השבתות, וגם על המועדים דאיקרו שבת גם אליהם צריך להתכונן כדבעי. ובאמת היו 'גדולים' שבראש השנה לא היו מדברים, שכבר אין זה זמן של דיבורים אלא העיקר 'למעשה'. אבל גם כשמאוחר, תמיד אפשר להתחזק ולהתכונן למועדים...

... אך באמת זה לא זמן לדבר, השבת כבר ערב חג השבועות, וכבר צריך להיות למעשה.

ובאמת השבת היא ההכנה הגדולה ביותר לשבועות, ובדרך אגב, איתא ב"חתם סופר" שכאשר חל שבת בערב שבועות הוי יותר 'תמימות', שכיון שהשבת היא קדושה יותר, אז נכנסים לשבועות מקדושה זו, ולכן הוי יותר תמימות.

קבלת התורה כפי ההכנה

ובאמת לכל אחד ואחד יש שייכות לספירה, יש בכללות ויש בפרטות, כל אחד כפי מה שהכין את עצמו.

וכדברי הגר"א שבזמן מתן תורה כשהיה מחיצות למשה ולאחר, לכהנים ולישראלים, אזי גם בתוך מחיצת ישראל היה לכל אחד ואחד מחיצה לעצמו, כפי מה שהוא הכין את עצמו מזמן יציאת מצרים. שכל דבר שהוא יותר בפנימיות, צריך להתכונן אליו יותר.

וכן כתב ה"חפץ חיים" על מה שאומרים 'כל מקדש שביעי כראוי לו' - 'כראוי לו' דייקא. שכל אחד כפי דרגתו, כך יש לו את השבת. וכן י"ל שגם 'כל שומר שבת' הוא 'כראוי לו', והיינו לא רק מאיסורי תורה, אלא מכל דבר ששומר את השבת כפי מה שראוי לו...

ובודאי שגם האנשים הפשוטים שרק פורשים ממלאכה בשבת, מתנוצץ עליהם אור השבת, אבל זה רק מרחוק... וזה בבחינת המנוחה של השבת שהיתה במצרים, שמשה ביקש מפרעה שיהיה יום אחד בשבוע שישאר ינוחו בו ובחר את יום השבת, והאריז"ל קורא לשבת זו 'שבת פרעה', ששבת זו קיבלנו מפרעה... אבל יש את "שבת־תִּי תִשְׁמְרוּ" שזו שבת ה', ולא סתם שבת של מנוחה מהעבודה אלא שבת של הקב"ה. והתורה היא ניצחית, וגם לנו יש לבחור או ח"ו שבת פרעה או שבת של הקב"ה... וכל אחד צריך לשמור את השבת 'כראוי לו'.

ישראל הכינו את עצמם למעמד הר סיני מ"ט יום, וחנו שם 'כאיש אחד בלב אחד'. שאמנם זה פשוט, אבל זה עבודה רבה. ועיקר העבודה בזמן הזה הוא 'בלב אחד', ולכן תלמידי רבי עקיבא מתו בימים אלו שהיה חסר להם בדיבוק חברים. ואף שמייתם היתה כשירת הלוחות הראשונות, מ"מ זה מה שקיים את התורה, וממילא היה חייב להיות שהם ימותו בגלל שהיה חסר להם ב"אֶהָבְתָּ".

וכתב המג"א (או"ח סימן ס) שבמה שאומרים 'ובנו בחרת מכל עם ולשון וקרבנו לשמך הגדול' צריך לכוין לזכור את מעמד הר סיני שאז נתקרבנו לקב"ה. ואיתא ב'פסיקתא דרב כהנא' שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא מקבל את התורה. ואנו רגילים לבאר, שככל שהאדם מראה את עצמו שהוא יצא ממצרים, זהו באמת השיעור שבו הוא יצא ממצרים. וככל שהוא מראה את עצמו שהוא מקבל את התורה, כך הוא באמת מקבל את התורה...

1. ליל שבת פרשת במדבר הסמוכה לשבועות תשע"ב

2. כאן המשיך מרן רבינו זיע"א ודיבר כדרכו בארוכה על כל ענין מעמד הר סיני, והדגלים, בעומק וברוחב, וחזר וסיים בדברי חזיון שלפנינו.

את "סדר ר' שמואל אויערבאך", הקדשתי עשר דקות לומר את המילים של הגמרא כמות שהם, להתרפק ולנסות לעיור את האהבה לתורה, אמרתי פעם ועוד פעם, ואח"כ התחלתי את הסדר. בדרך כלל אני מסיים את הסדר בשתיים עשרה בלילה, אבל הייתי כל כך שקוע, עד שתפסתי את עצמי עכשיו באחד וחצי בלילה, בלי להרגיש בכלל.

"אתה חייב להפיץ את הדבר הזה, אתה חייב!"

מאז אותו אברך לא מוותר על "סדר ר' שמואל אויערבאך" כמו שהוא החליט לקרוא לזה.

אברך אחר, יומיים אחר כך מתקשר ואומר שהוא לא מפסיק לחשוב על הסיפור הזה, הוא מרגיש שזה שינה לו את כל הגישה וההתייחסות לתורה. הוא לא סיפר לי אם הוא ניסה ליישם בפועל, אני גם לא שאלתי.

אחר, שכלתן גדול, קר מזג, הסתפקתי בכלל אם הוא יבין את הסיפור, הפטיר מיד ואמר: תשמע, מעולם לא שמעתי כזה סיפור, מעולם לא שמעתי, זה מפתיע, זה הסתכלות אחרת לגמרי.

הרשימה ארוכה, והנייר קצר, אבל הפצירו בי ממש, חייבו אותי להפיץ את הסיפור-תיאור-עצה נפלאה, וזה מה שעשיתי. התודה והברכה למערכת "רוממות" על האכסניה.

אחד השומעים שהתלהב החליט ליישם זאת מיד. הוא הקדים לבא בתחילת הסדר כמה דקות לפני

החברותא, לקח את המשנה וניסה להתלהב. חזר על המשנה פעם ועוד הפעם, ו...לא הצליח. בכל זאת צריך אולי להיות ר' שמואל כדי להגיע למצבי התלהבות כאלו.

"כמעט התייאשתי מלעשות זאת גם בסדר הבא ולמחרת, אך בסופו של דבר שמתי לב שבסדר הזה לא היה דברים בטלים, דבר שקורה לדאבון הלב לעיתים, ומאז איני מוותר, מלנסות כל יום להתחיל את הסדר בצורה כזאת." - כך אחד השומעים.

השני, אברך מרומם, מתקשר באחד וחצי בלילה...

מה קרה?
את הסיפור סיפרתי לו בתחילת הערב, והוא החליט ליישם זאת מיד. הוא קורא לסדר הזה "סדר ר' שמואל אויערבאך".
"תשמע אתה חייב לשמוע, החלטתי לנסות, לקחתי את הגמרא והתחלתי